

Починаючи з 2007 року, 28 вересня у світі відзначається День боротьби зі сказом. Саме у цей день у 1895 році помер Луї Пастер, який винайшов для людства вакцину проти сказу, тим самим врятувавши від неминучої смерті мільйони покусаних скаженими тваринами.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, сказ входить у першу п'ятірку хвороб, спільних для людини і тварин, що наносять найбільший соціально-економічний збиток. На сьогоднішній день сказ реєструється у майже 115 країнах світу.

За даними Міністерства охорони здоров'я щорічно в Україні реєструється близько 100-120 тис. осіб, які звертаються до медичних установ з приводу укусів тваринами, з них 60 % одержують лікування.

В Україні за останні 30 років епідемічна ситуація щодо захворюваності людей на сказ залишається нестійкою - реєструються поодинокі випадки захворювань, але є всі умови для їх поширення. Про це свідчить тенденція до зростання рівня захворюваності. Так, якщо за період з 1989 по 1998 роки зареєстровано 20 випадків, то за період з 1999 по 2008 роки - 28 випадків, а за період з 2009 по 2018 роки - 30 випадків. Всього за останніх 30 років зареєстровано 78 випадків захворювань.

В Україні з 2001 по 2020 рр. зареєстровано 50 летальних випадків сказу серед населення. Головною причиною, що призвела до захворювання і смерті, укушених скаженими тваринами людей, є небажання або незнання про необхідність профілактичного лікування вакциною. Крім того, причиною смерті від цього страшного захворювання стають пізні звернення до фахівців та пізній початок лікування. В той же час, очищення рани та імунізація, зроблені якомога раніше після підозрілого контакту з твариною можуть запобігти розвитку сказу практично на 100 %.

Сказ – особливо небезпечна інфекційна хвороба людей і тварин, яка завжди закінчується смертю. Збудником сказу є вірус, який вражає центральну нервову систему. Вірус виділяється з хворого організму тварини тільки зі слиною. Зараження сказом відбувається через пошкоджені шкірні покриви або слизові оболонки під час укусу або при ослиненні.

Останній випадок сказу в області зареєстровано у липні 2003 року у Звенигородському районі. За медичною допомогою батьки дитини, яка була покусана бродячою кішкою, не звернулися, через що необхідні щеплення не були проведені і дитина померла.

Впродовж поточного року напруженість ситуації щодо захворювань на сказ серед тварин дещо зменшилася. На 10-ти адміністративних територіях виявлено 18 випадків сказу серед тварин, зокрема, серед котів – 8, собак – 10. Позитивний результат на сказ отримано також від 16-ти лисиць, які були відстріляні при проведенні моніторингового нагляду.

Головними причинами поширення сказу є недостатнє проведення регуляції чисельності основного носія сказу лисиці та інших диких тварин, а також неефективна робота по локалізації і ліквідації осередків сказу.

Сказ – природно-вогнищева інфекція. Резервуаром і переносником вірусу є лисиці, але основну загрозу для людей становлять домашні та безпритульні тварини, зокрема собаки та коти, які заражаються сказом на природі через укуси диких тварин.

Заходи щодо боротьби зі сказом під керівництвом органів місцевої влади здійснюють наступні служби і відомства:

- органи лісового і мисливського господарства відповідають за роботи по регуляції щільності популяції лисиць та їх імунізацію проти сказу;

- органи житлово-комунального господарства ведуть реєстрацію домашніх собак, котів та проводять вилов бездомних тварин;

- ветеринарна служба проводить щеплення проти сказу домашнім собакам, котам, а в осередках сказу і сільськогосподарським тваринам, здійснює ветеринарний нагляд за тваринами, які нанесли пошкодження людям;

- медична служба забезпечує надання невідкладної медичної допомоги всім особам, які зазнали ризику інфікування вірусом сказу.

Вірус у слині хворої тварини з'являється за 10 днів до появи клінічних ознак захворювання. Ось чому за тваринами, які нанесли укуси людям, необхідно проводити ветеринарний нагляд впродовж 10 днів з моменту укусу для визначення його безпечності по сказу.

Для попередження зараження цією страшною хворобою необхідно уникати контакту з невідомими та хворими тваринами. Особливу небезпеку в поширенні сказу відіграють укуси дикими хижакми, летючими мишами, котами і собаками. Поява диких звірів у денний час в населених пунктах або на господарських об'єктах - це неадекватна поведінка, що є проявом захворювання на сказ.

Якщо медицина ще не може вилікувати хворого на сказ, то з попередженням виникнення цієї хвороби вона успішно справляється шляхом проведення щеплень особам з підозрою на можливе зараження вірусом сказу.

Для попередження захворювання на сказ при укусах тваринами необхідно:

- негайно поверхню рани рясно промити водою з милом, краї рани обробити спиртом або настоянкою йоду;

- негайно звернутися за медичною допомогою до місцевого медичного працівника;

- сприяти проведенню 10-денного ветеринарного нагляду за твариною, що нанесла укусу, якщо вона жива і відома;

- невідкладно прийняти повний курс щеплень проти сказу, якщо такий був призначений.

Протипоказань проти щеплень немає, їх можна робити немовлятам, вагітним жінкам, людям похилого віку. Препарати для щеплень виділяються безкоштовно.